

NOKIAN
KAUPUNGIN

YMPÄRISTÖ- KASVATUS- VIIKKO

14.-20.9.2026

Kestävä tulevaisuus

Katso koko ohjelma ja ilmoittaudu pian!
nokiankaupunki.fi/ymparistokasvatusviikko

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

NOKIAN
KAUPUNKI

PÄIVÄKODIT JA ESIKOULUT

Ilmoittautuminen ohjelmiin **viimeistään pe 28.8.**

Toivoisimme tiedon siitä, mikäli käytitte vapaita materiaaleja sekä palautetta ohjelmista. Linkki tilastointi- ja palautekyselyyn löytyy ohjelman lopusta.

Sisällysluettelo

JÄRJESTETTY OHJELMA JA VIERAILUT	3
Bioman ja lajitteluseikkailu – musiikkiteatteriesitys	3
Tiedepaja (4–6-vuotiaat)	3
Karjatilavierailu / TÄYNNÄ	4
Retki Markluhdanlahden lammaslaitumelle / TÄYNNÄ	4
Lähiluontoretki / TÄYNNÄ	4
Pienoismaailmoja ja luonnon aarteita -työpaja	5
MUUTA	5
Ateriapalvelut mukana ympäristökasvatusviikolla	5
Aineistonäyttelyt Nokian kirjasto- ja kulttuuritalo Virrassa	6
MLL Nokian yhdistyksen ympäristöaiheinen viikko	6
YMPÄRISTÖKASVATUSMATERIAALIA VAPAASEEN KÄYTTÖÖN	6
Ympäristönsuojelun kestävä tulevaisuus -tehtäväpassi	6
Metsämörriin suuntamysteeri	6
Ilo kasvaa ulkona -leikkikortit	6
Kierrätyskaverit -puuhakirja	7
Kierrätyskiemura roskarunot	7
Luonto kutsuu seikkailuun! Tekemistä luontoretkelle -vihko	7
Ihme ja kumma -videosarja	7
Maapallon ystävät -materiaalipaketti	8
Kestävän kehityksen tehtävärata esiopetukseen	8
Makedan päivä -oppimispeli varhaiskasvatukseen	9
Luontopolkutaulut jokaisen oikeuksista	9
Pirkanmaan Jätehuollon lajittelupelikortit	9

Palloässäät opetusmateriaali	9
TILASTOINTI- JA PALAUTEKYSELY	10

JÄRJESTETTY OHJELMA JA VIERAILUT

Bioman ja lajitteluseikkailu – musiikkiteatteriesitys

Ohjelman kuvaus	Jani muuttuu Biomaniksi, koska isän lajittelutaidot ovat ruostuneet. Tarinassa autot kulkevat biojätteellä ja yleisö saa auttaa sekä roskien lajittelussa että ilmakitaran soittamisessa. Ohjelmaa suositellaan eskari-ikäisille, mutta myös pienemmät lapset voivat osallistua, kun mukana on vanhempia lapsia.
Järjestävä taho	Pirkanmaan Jätehuolto Oy / Famoso Oy
Sijainti	Myllyhaan koulun liikuntasali
Ajankohta ja kesto	To 17.9. Esitykset klo 9 ja 10. Esityksen kesto n. 35 min.
Ryhmäkoko	Noin 100 henkilöä per esitys
Ilmoittautuminen	Ympäristönsuojeluyksikkö, puh. 040 7799 286 ymparistonsuojelu@nokiankaupunki.fi

Tiedepaja (4–6-vuotiaat)

Ohjelman kuvaus	Tervetuloa tieteilemään! Tiedepajassa tutkitaan värien käyttäytymistä valinnan mukaan joko paperissa tai vedessä/jäässä, tarkempi sisältö sovitaan vierailijan kanssa. Lapset tekevät kokeet itse, aikuiset avustavat tarvittaessa. Kokeet tehdään yksinkertaisilla välineillä, eli ne on helppo toistaa ja jatkaa teeman parissa myöhemmin.
Järjestävä taho	Tiedeka
Sijainti	Varhaiskasvatuksen yksiköt
Ajankohta ja kesto	Ma 14.9., ke 16.9. ja pe 18.9. klo 9 ja 10.30. Kesto 45 min. Yhden 45 min tiedetuokion voi jakaa myös kahtia kahden saman päiväkodin ryhmän kesken sovittaessa. Tällöin yhden pajan kesto 25 min.
Ryhmäkoko	Yksi ryhmä, 12 lasta
Ilmoittautuminen	Soile Kutila, tiedeka@tiedeka.fi

Karjatilavierailu / TÄYNNÄ

Ohjelman kuvaus	Emolehmätila Honkaniemellä osallistujat pääsevät tutustumaan tilalla laiduntaviin pitkäkarvaisiin ylämaankarja-rotuun kuuluviin lehmiin ja muuhun karjatilän elämään. Osallistujilla tulee olla varusteena kumisaappaat ja säänmukaiset ulkovaatteet. HUOM! Karjatilalle ilmainen bussikyyti. Lähtövalmiina tulee olla noin 30 min ennen varattua vierailuajankohtaa.
Järjestävä taho	MTK-Pirkanmaa
Sijainti	Honkaniemen tila, Rajalantie 142, Pinsiö
Ajankohta ja kesto	Ti 15.9. klo 9–12 välillä. Vierailun kesto noin 45 min.
Ryhmäkoko	Kaksi ryhmää
Ilmoittautuminen	Ympäristönsuojeluyksikkö, puh. 040 7799 286 ymparistonsuojelu@nokiankaupunki.fi

Retki Markluhdanlahden lammaslaitumelle / TÄYNNÄ

Ohjelman kuvaus	Ohjelmassa lapset pääsevät tutustumaan lampaisiin, niiden elämään ja lampaiden tekemään maisemanhoitotyöhön. Osallistujilla tulee olla varusteena kumisaappaat ja säänmukaiset ulkovaatteet. Ohjelman toteutuminen vahvistetaan elo–syyskuun vaihteessa, kun lampaiden laidunnuskauden pituus on varmistunut.
Järjestävä taho	Ala-Uotilan lammastila
Sijainti	Pitkäniemen sairaalan läheinen niitty
Ajankohta ja kesto	Ke 16.9. Kesto n. 30 min.
Ryhmäkoko	Yksi ryhmä
Ilmoittautuminen	Ympäristönsuojeluyksikkö, puh. 040 7799 286 ymparistonsuojelu@nokiankaupunki.fi

Lähiluontoretki / TÄYNNÄ

Ohjelman kuvaus	SLL Nokian vierailija Kaija Helle tulee ohjaamaan lähiluontoretken päiväkotinne läheisyydessä. Retkellä tutkitaan, mitä kaikkea luonnosta löytyy aina kasveista ja eläimistä erilaisiin
-----------------	---

	elinympäristöihin. Samalla tutustutaan luonnon merkitykseen ihmiselle ja selvitetään, mistä hengittämämme happi oikein tulee.
Järjestävä taho	SLL Nokia
Sijainti	Päiväkodin lähimaasto
Ajankohta ja kesto	Ma 14.9., ke 16.9., to 17.9. ja pe 18.9. klo 9–14 välisenä aikana. 60–120 min kohteen mukaan.
Ryhmäkoko	Ei rajoitusta
Ilmoittautuminen	Ympäristönsuojeluyksikkö, puh. 040 7799 286 ymparistonsuojelu@nokiankaupunki.fi

Pienoismaailmoja ja luonnon aarteita -työpaja

Ohjelman kuvaus	Etsimme jänniä paikkoja ja kivoja koloja, keksimme kuka siellä asustelee ja teemme koteja ja pikkuista kylää luonnonmateriaaleista ja pienistä aarteista. Työpajat toteutetaan mieluiten ulkona. Ohjaajina kuvataiteilija Anne Savitie ja nukketeatteritaiteilija Tytti Marttila. Lisätietoja työpajan sisällöstä voi kysyä suoraan työpajaohjaajalta: Tytti Marttila puh. 0505737424
Järjestävä taho	Elämä- ja taidekoulu Hehkumahu ry
Sijainti	Päiväkodin tai esikasvatuksen tiloissa. Mieluiten pihalla, jos suinkin mahdollista.
Ajankohta ja kesto	Ti 15.9. ja ke 16.9. klo 10. Kesto 60 min.
Ryhmäkoko	Ryhmän koko korkeintaan 25 lasta
Ilmoittautuminen	Johanna Peltola, puh. 0503486118, hehkumahu@gmail.com

Ilmoittautuminen ohjelmiin **viimeistään pe 28.8.**

MUUTA

Ateriapalvelut mukana ympäristökasvatusviikolla

Ympäristökasvatusviikolla päiväkotien ja koulujen ruokalistoilta löytyy planetaariseen ruokavalioon sopivia ruokia painottuen kasvis- ja kalaruokiin. Viikon ruokalista tukee ympäristökasvatusviikon teemaa tarjoamalla vastuullisia ja monipuolisia ruokavaihtoehtoja.

Aineistonäyttelyt Nokian kirjasto- ja kulttuuritalo Virrassa

Nokian kirjasto- ja kulttuuritalo Virta osallistuu ympäristökasvatusviikkoon kokoamalla viikon ajaksi teemaan liittyviä aineistonäyttelyitä. Aikuistenosastolla sekä lasten- ja nuortenosastolla esitellään ympäristöön, luontoon, ilmastoon ja kestävään elämäntapaan liittyvää kirjallisuutta. Näyttelyiden tavoitteena on herättää kiinnostusta ympäristöasioihin sekä tarjota kaikenikäisille lukijoille uusia näkökulmia kestävään tulevaisuuteen.

MLL Nokian yhdistyksen ympäristöaiheinen viikko

Myös MLL Nokian yhdistys on mukana ympäristökasvatusviikolla. Ympäristökasvatusviikon teema tulee näkymään avoimessa perhetoiminnassa ja osana perhetalojen arkea viikon aikana.

YMPÄRISTÖKASVATUSMATERIAALIA VAPAASEEN KÄYTTÖÖN

Ympäristönsuojelun kestävä tulevaisuus -tehtäväpassi

Nokian kaupungin ympäristönsuojelun valmistama kestävä tulevaisuus -passi sisältää tehtäviä ja ohjelmaa, jota voitte vapaasti toteuttaa varhaiskasvatuksen yksiköissä ympäristökasvatusviikon aikana. Passissa on erilaisia kestävään tulevaisuuteen liittyviä tehtäviä, joista voi valita toteutettavaksi oman ryhmän arkeen sopivimmat. Tehtäviä voi soveltaa ja toteuttaa ryhmän ikä- ja taitotaso huomioiden.

Kestävä tulevaisuus -tehtäväpassi lähetetään kaikkiin varhaiskasvatuksen yksiköihin.

Metsämörrin suuntamysteeri

Materiaali sisältää Metsämörriohjaajat ry:n ympäristökasvatusviikolle tuottamia tehtäviä Metsämörrin suuntamysteeristä. Voit tulostaa tehtävistä ne sivut, jotka sopivat sinun ryhmäsi käyttöön. Tehtävät suoritetaan haluamallanne luontopaikalla. Materiaali lähetetään kaikkiin varhaiskasvatuksen yksiköihin.

Varhaiskasvatuksen ryhmiä pyydetään mahdollisuuksien mukaan ottamaan kuvia materiaalin käytön aikana käytettäväksi Metsämörriohjaajien markkinoinnissa ja sosiaalisessa mediassa. Kuvia voi lähettää sähköpostilla ymparistonsuojelu@nokiankaupunki.fi.

Ilo kasvaa ulkona -leikkikortit

Leikkikortit sisältävät ulkona toteutettavia leikkejä ja aktiviteetteja, jotka kehittävät liikunnallisuutta, ryhmätaitoja ja luontosuhdetta. Leikkikortit on suunniteltu tukemaan lasten oppimista ja hyvinvointia ulkona tapahtuvan toiminnan kautta. Ne soveltuvat ryhmäkäyttöön ja

kannustavat oppimiseen leikin kautta. Kortit sopivat käytettäväksi päiväkodin arjessa, retkillä tai vapaassa ulkoleikissä.

Kortit voi ladata tästä: <https://ilokasvaaukuna.fi/wp-content/uploads/2020/12/leikkikortit-a5.pdf>

Kierrätyskaverit -puuhakirja

Mitä ihmettä on kiertotalous? Sitä pohtivat kaverukset Anna ja Joonas, kierrätyskissa sekä mielteliäs mehiläinen, jotka kutsuvat esikoululaiset mukaan puuhaseikkailuun.

Kierrätyskaverit on eskarilaisten opetusmateriaali kiertotaloudesta ja se käsittelee kiertotaloutta myönteisesti, innostavasti sekä ratkaisujen kautta. Toiminnalliset kirjan puuha- ja tutkimustehtävät tuovat erilaiset kiertotalouden aiheet, kuten luonnonvarat ja niiden hyödyntämisen, kierrättämisen ja uusiokäytön tutuiksi oivaltamisen ilon kautta. Opettajan materiaaliin on koottu ideoita ja vinkkejä, jotka tukevat puuhakirjan sisältöä ja syventävät aiheen käsittelyä toiminnallisesti. Materiaalit on tuottanut Oppi&ilo ja niistä voi hyödyntää joko kaikki tai vain osan oman valintansa mukaan.

Puuhakirja ja opettajan ohjeet löytyvät täältä: <https://www.oppijailo.fi/koulutjapaivakodit>

Kierrätyskiemura roskarunot

Kierrätyskiemuran roskarunoja voi lukea, lorutella tai leikkiä. Pirkanmaan Jätehuollon Kierrätyskiemuran löydät täältä: <https://pihoy.fi/nain-kierratan/ymparistokasvatus/roska-akatemia-juniorit/tulostettavat-kierratystehtavat/>

Luonto kutsuu seikkailuun! Tekemistä luontoretelle -vihko

WWF:n toteuttama vihko antaa vinkkejä siihen, mitä kaikkea luonnossa voi tutkia ja tehdä lasten kanssa. Luonto herättää lapsen uteliaisuuden ja siellä voi seikkailla, leikkiä tai rauhoittua. Kun liikumme luonnossa, voimme itse paremmin ja samalla opimme välittämään sekä huolehtimaan omasta lähiympäristöstämme. Lähiluonnon tutkimusretkelle tarvitsee vain herkät aistit ja iloista mieltä, halutessaan mukaan voi ottaa myös retkievää.

Vihon voi ladata tästä:

https://wwf.fi/app/uploads/h/2/2/obxw2pzcbzpas673kplmpgg/wwf_luonto_kutsuu_seikkailuun.pdf?filename=Luonto%20kutsuu%20seikkailuun%20-vihko.pdf

Ihme ja kumma -videosarja

FEE Suomen videot innostavat tutkimaan luonnonkirjoa ja pohtimaan, miksi se on tärkeää ja miten sitä voi itsekin suojella. Videot on tehty lastenohjelmien tyyliä jäljitellen ja ne ovat noin 6–8 minuutin mittaisia inspiroivia alustuksia, jotka kannustavat syventymään aiheeseen lisää – tietysti ulkona luonnossa!

- Jakso 1: Tutkimusretki ihan lähelle (kesto n. 8 min)
Sarjan avausjaksossa tehdään tutkimusretki lähiluontoon ja pohditaan, mitä luonto ja sen monimuotoisuus oikeastaan ovat. Pihamaan ja lähimetsän luontoa havainnoidaan elinympäristö purkissa -tehtävän avulla.
Videon voi katsoa täältä: https://www.youtube.com/watch?v=u_eYrQEZGcU&t=114s
- Jakso 2: Mihin tarvitsemme pörriäisiä? (kesto n. 7 min)
Jaksossa käsitellään erilaisten lajien ja monimuotoisuuden merkitystä lähtemällä liikkeelle pörriäisistä. Pohdinta jatkuu ja laajenee jaksossa esiteltävän eliöiden ammatit -tehtävän avulla.
Videon voi katsoa täältä: <https://www.youtube.com/watch?v=fpnHqrPvbzo&t=1s>
- Jakso 3: Löytyykö luonnosta kaikille koteja? (kesto n. 5 min)
Jaksossa avataan luonnon monimuotoisuuden suojelua eliöiden kotien kautta sekä kerrotaan, mitä metsissä ja pihamaalla voi tehdä luonnon monimuotoisuuden rikastamiseksi. Videoon liittyvä pitkäkestoisempi tehtävä ohjaa konkreettisiin toimenpiteisiin luonnonkirjon kasvattamiseen, vaikkapa omalla pihalla.
Videon voi katsoa täältä: <https://www.youtube.com/watch?v=a3wmCDcdAgM>

Maapallon ystävät -materiaalipaketti

Interpedian Maapallon ystävät-materiaalipaketin monipuoliset ja lapsilähtöiset tehtävät tarjoavat 5–7-vuotiaille lapsille innostavan tavan tutustua kaikkiin kestävän kehityksen tavoitteisiin (YK:n Agenda 2030 -toimintaohjelma). Materiaali sisältää tehtävävihon, 17 tehtävää, videon (3 min.) ja julisteen. Materiaali on toteutettu osana Kestävän kehityksen tiedot ja taidot päiväkodeissa ja esiopetuksessa -hanketta.

Materiaalin saa tulostettua täältä: <https://interpedia.fi/kehitysyhteisty/kouluille-ja-kasvattajille/globalikasvatuksen-materiaalipankki/varhaiskasvatukseen/>

Kestävän kehityksen tehtävärata esiopetukseen

Interpedian kestävän kehityksen tehtäväradalla lapset tutustuvat Agenda 2030 -tavoitteisiin eri maiden lasten tarinoiden kautta. Tarinat on suunniteltu helposti samaistuttaviksi ja ikätasolle sopiviksi. Toiminnalliseen tehtävärataan kuuluu yhdeksän rastia, jokaiselle lapselle jaettava maailmankansalaisen passi ja video (3 min.).

Tehtäväradan avulla lapset oppivat, että heidän omilla teoillaan on merkitystä kestävän kehityksen edistämisessä. Tämä vahvistaa heidän toimijuuttaan ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden rakentajina. Materiaali on toteutettu osana Kestävän kehityksen tiedot ja taidot päiväkodeissa ja esiopetuksessa -hanketta.

Materiaalin saa tulostettua täältä: <https://interpedia.fi/kehitysyhteisty/kouluille-ja-kasvattajille/globalikasvatuksen-materiaalipankki/varhaiskasvatukseen/>

Makedan päivä -oppimispeli varhaiskasvatukseen

Interpedian Makedan päivä -oppimispelissä lapset tutustuvat kestävän kehityksen tavoitteisiin ja lapsen oikeuksiin seuraamalla etiopialaisen Makedan päiväkotipäivää. Oppimispeli lisää globaalin maailman ymmärrystä ja kannustaa toimimaan kestävän ja oikeudenmukaisen maailman puolesta.

Peli sisältää pelilaudan, 10 tehtäväkorttia, videon (3 min.) ja peliohjeet. Pelin ikäsuositus on 3+ ja se soveltuu parhaiten 1–5 pelaajalle. Materiaali on toteutettu osana Kestävän kehityksen tiedot ja taidot päiväkodeissa ja esiopetuksessa -hanketta.

Materiaalin saa tulostettua täältä: <https://interpedia.fi/kehitysyhteisty/kouluille-ja-kasvattajille/globalikasvatuksen-materiaalipankki/varhaiskasvatukseen/>

Luontopolkutaulut jokaisen oikeuksista

Vili ja Veera ovat peikkosisarukset, jotka kutsuvat mukaansa metsäretkelle oppimaan jokaisen oikeuksista. Vilin ja Veeran satumaailma sekä jokaiseen tauluun liittyvä toiminnallinen tehtävä opettavat aiheesta lapsia innostavalla tavalla!

Tulosta käyttöösi A4-kokoiset taulut ja rakenna niistä polku päiväkodin lähiluontoon. Materiaali on suunnattu erityisesti varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.

<https://ilokasvaaulkona.fi/wp-content/uploads/2025/10/jokaisenoikeudet.pdf>

Pirkanmaan Jätehuollon lajittelupelikortit

Lajittelupelissä lajitellaan erilaiset roskat eli pelikortit oikeisiin jäteastioihin. Opitaan myös, mitä lajitelluista jätteistä valmistetaan.

Pelikortit löytyvät täältä: <https://pjhoy.fi/nain-kierratan/ymparistokasvatus/roska-akatemia-juniorit/lajittelupelikortit/>

Palloässäät opetusmateriaali

Palloässäät-materiaalit ovat vapaasti kaikkien käytettävissä. Voit poimia käyttöösi yksittäisiä ideoita tai toteuttaa materiaalin avulla vaikka vuoden mittaisen seikkailun eri teemoineen ja sankaritehtävineen.

Kuhunkin Agenda 2030 kehitystavoitteeseen liittyen näiltä nettisivuilta löytyy esimerkiksi tarinoita, laulu, askarteluvideo, puuhatehtäviä, lukuvinkkejä ja ideoita, kuinka käsitellä aihetta päiväkodissa.

Materiaali löytyy täältä: <https://polkuedu.fi/palloassat-opetusmateriaalit/>

TILASTOINTI- JA PALAUTEKYSELY

Toivomme kaikilta opettajilta tietoa erityisesti vapaiden materiaalien käytöstä tilastointia varten ja palautetta ohjelmista ympäristökasvatusviikon kehittämistä varten.

Lyhyeen kyselyyn pääsee vastaamaan täältä: <https://forms.cloud.microsoft/e/txaaByGxgx>

Kiitos paljon osallistumisesta ja vastauksista!